

СИЛАБУС навчальної дисципліни «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Тип і назва освітньої програми	ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
Курс, семестр	денна форма здобуття освіти (2 курс, 3 семестр)
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 7,5, Загальна кількість годин – 225, із яких: лекцій – 28 год, практичних занять – 48 год, самостійної роботи – 149 год; Форма семестрового контролю – екзамен.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Обліку та фінансів Фінансів, економічних досліджень і туризму
Контактні дані розробника (-ів)	Дорошенко Ольга Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму e-mail: olga.doroshenko@pdau.edu.ua тел. +38 (0532) 56-50-03, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/doroshenko-olga-oleksandrivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Економічна теорія, Фінанси
Компетентності	загальні (ЗК): ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні; ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. спеціальні (фахові) (ФК): ФК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування); ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового та фондового ринку. ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати

	свою професійну підготовку.
Програмні результати навчання	ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування. ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування). ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Роль навчальної дисципліни у формуванні у студентів системи знань і вмінь щодо розвитку соціальних навичок, таких як: комунікативні навички, самоорганізація, критичне мислення, лідерські якості, емоційний інтелект, позитивне мислення, уміння працювати в команді задля успішної самореалізації та досягнень успіхів у майбутній кар'єрі.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
формування системи теоретичних знань та практичних навичок з організації та функціонування бюджетної системи і проведення бюджетної політики.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави. Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави. Тема 3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України. Тема 4. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування. Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання. Тема 6. Система доходів бюджету. Тема 7. Система видатків бюджету. Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку. Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу. Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління. Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
- словесні методи (лекція, пояснення, бесіда); - наочні методи (демонстрування, спостереження, ілюстрування); - практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною, науковою літературою, нормативно-правовими актами, робота з джерелами в мережі Інтернет); - методи письмового контролю (контрольна робота, тестування); - методи самостійної роботи (завдання самостійної роботи); - методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу і новизни навчального матеріалу; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти); - інтерактивні методи навчання (метод «Займи позицію», дискусії, групові обговорення); - комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у додатках до Силабусу Схема нарахування балів з навчальної дисципліни наведена в додатку А. Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти наведена в додатку Б. Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні підсумкового контролю успішності здобувачів вищої освіти наведена в додатку В.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання	виконання та перескладання здобувачами вищої освіти за всіма формами контролю здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproosvitniyproces2025.pdf) та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf).
- щодо академічної доброчесності	здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9854/kodeksdobrochesnosti-nasayt.pdf). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; зазначення посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень тощо; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Процедура розгляду справ щодо порушення норм академічної доброчесності учасниками освітнього процесу здійснюється згідно з Положенням про Комісію з академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/komisiiad2022.pdf). Спеціальні та локальні нормативно-правові акти з питань забезпечення академічної доброчесності представлено на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ (https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist).
	здійснюється у відповідності до Конституції України; законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про захист персональних даних», «Про академічну доброчесність»; Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, з урахуванням положень Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2024/1689 від 13.06.2024, а також рекомендацій Міністерства освіти і науки України та Міністерства цифрової трансформації України «Штучний інтелект у закладах вищої освіти»; Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/pravylavykorystannyashivosvitnomuprocesipdau.pdf). Умови застосування ШІ в навчальній дисципліні Бюджетна система базуються на двох режимах: частково на режимі А – «ШІ не використовується». Застосування інструментів штучного інтелекту під час написання аудиторної контрольної роботи та на екзамені. Здобувач виконує ці види роботи самостійно. частково на режимі Б – «ШІ використовується обмежено». Використання ШІ допускається виключно для наступних цілей: 1) пошук і систематизація наукових джерел; 2) переклад іноземних текстів; 3) перевірка граматики та орфографії власного тексту; 4) підготовка структури або плану роботи; 5) підготовка ілюстративних матеріалів до презентацій.
- щодо відвідування занять	у відповідності до п. 7.9.11 Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennya-proosvitniyproces2025.pdf) відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в електронному журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

	Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан факультету.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	здійснюється у відповідності до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu2025.pdf);
- щодо оскарження результатів оцінювання	оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennya_proocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Бюджетний кодекс України : від 08.07.2010 р. № 2456-VI; / (Офіційний вебсайт Верховної Ради України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Бюджетна система України : навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
3. Бюджетна система : підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко, З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
4. Миськів Г. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.

Допоміжні:

1. Doroshenko O., Kuzmenko H., Tsvirko O., Sedikova I., Khymych O., Tarasenko O. The Experimental Model of Procurement in Public Administration. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)* ISSN: 2278-3075, Volume-8 Issue-11, September 2019. p. 2773 – 2778.
2. Арістов Ю. Ю. Бюджетна система як інструмент соціально-економічного розвитку країни. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 154 – 159. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.3.154>.
3. Бабко Н. М., Сєвідова І. О. Роль бюджетних видатків у фінансуванні соціально-економічних потреб сьогодення. Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитора Моторного. 2023. № 2 (48). С. 86 – 94. DOI: 10.31388/2519-884X-2023-48-86-94.
4. Бей С. О., Головай Н. М., Долюк А. В. Стан державного боргу України в умовах воєнного стану. *Міжнародний економічний журнал «Механізм регулювання економіки»*. 2023. № 3. С. 55 – 61. URL: <http://mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/169>.
5. Бражник Л. В., Дорошенко О. О. Боргова проблема та економічна безпека країни. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 26. С. 84-87. URL: <http://www.bses.in.ua/uk/26-2018>.
6. Богдан Т. Бюджет і борг затяжної війни. *Дзеркало тижня*. 2024. 09 трав. URL: <https://zn.ua/ukr/macroeconomics/bjudzhet-i-borh-zatjazhnoji-vijni.html>.
7. Борушок І. І. Функції та роль видатків бюджету у забезпеченні соціального захисту населення. *Економічний простір*. 2021. № 169. С. 69 – 72. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/169-13>.
8. Бугель Ю. Бюджетна політика України в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. *Економічний аналіз*. 2023. Т 33. № 2. С. 128 – 138.
9. Буй Т. Г., Прімерова О. К. Бюджетна система України: вплив війни та виклики повоєнної відбудови. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2023. № 8 (1). С. 17 – 24. URL : <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.17-24>.
10. Бюджетна безпека України в координатах гібридних загроз фінансовій системі. *Аналітична записка*. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2593/>.
11. Ватаманюк-Зелінська У. З., Біда М. С. Аналіз державного боргу України в умовах воєнного стану. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_5_25.
12. Венцель В., Пилипів В., Слободян Р. Вплив пандемії COVID-19 на місцеві фінанси.

- Аналітичний звіт. Київ : U-LEAD з Європою, 2021. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/716/ULEAD_COVID19_Report_29.04.2021_.pdf.
13. Галайко Н. Оцінка впливу окремих показників на зовнішній борг України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-73>.
14. Гетманцев Д. Що буде із держборгом України? *Економічна правда*. 2024. 18 черв. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/06/18/715386/#:~:text=>
15. Державний бюджет України 2022 року: виконання в умовах повномасштабної війни. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/derzhavnyy-byudzhety-ukrayiny-2022-roku-vykonannya-v-umovak>.
16. Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 252. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2022-п#Text>.
17. Длугопольський О., Козар А. Аналіз бюджетних витрат на соціальний захист населення : виклики пандемії COVID-19. *Вісник економіки*. 2022. № 3. С. 38 – 64. URL: DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.03.038>.
18. Дорошенко А. П., Дорошенко О. О., Кончаковський Є. О. Валовий внутрішній продукт України: рівень та перспективи зростання. *Причорноморські економічні студії*, 2020. Вип. 52. Частина 1. С. 72-77. URL : <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8103>.
19. Дорошенко А. П., Дорошенко О. О., Телятник В. В. Вплив системи оподаткування на фінансові результати діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2023. № 11. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2531/2567>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.72.7-2105.2023.2.31>.
20. Дорошенко А. П., Єгорова О. В., Дорошенко О. О. Сучасні особливості інфляції в Україні та методи її стримування. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7761>.
21. Дорошенко О. О., Циб А. С. Теоретико-прикладні аспекти проведення державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм Державною аудиторською службою України. *Ефективна економіка*. 2023. № 10. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2336/2369>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.10.45>.
22. Доходи і видатки місцевих бюджетів. Ціна держави. URL: <http://cost.ua/news/687-revenues-and-expenditures-of-local-budgets/>
23. Доходи і видатки місцевих бюджетів: коротко про головне URL: <http://cost.ua/news/687-revenues-and-expenditures-of-local-budgets/>.
24. Дроботя Я. А., Безкровний О. В., Дорошенко О. О. Фінансові ризики податку з доходу фізичних осіб. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3094>. DOI : <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.39>.
25. Загірняк Д. М., Глухова В. І., Кравченко Х. В. Тенденції формування бюджетних ресурсів територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2693/2>.
26. Загірняк Д. М., Дідур С. В., Глухова В. І., Кравченко Х. В. Аналіз джерел формування бюджетних інвестицій територіальних громад. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2022. № 1(105). С. 40 – 46.
27. Західна О. Р., Круглякова В. В., Рахвал І. Р. Бюджетна політика України: стан, оцінювання, перспективи. *Молодий вчений*. 2023. № 10 (122). С. 194 – 199. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5990/5859>.
28. . Ішук Л. Роль бюджетів у фінансуванні соціальної сфери: теоретичні та практичні аспекти. *Економічний форум*. 2020. № 3. С. 110 – 117.
29. Киричук І. Без реформ не обійтися: власних коштів Україні вистачить тільки на половину видатків. *Економічна правда*. 2023. 26 вересня. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/09/26/704763/>.
30. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96–ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

31. Кубах Т. Г., Рябушка Л. Б. Боргова безпека України: теоретична та практична складова. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.95>.
32. Левчук О. В. Фінансове забезпечення Збройних сил України: тенденції та основні шляхи реформування. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень *Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. 2020. № 2 (69). С. 53. URL: <http://znp-cvds.nuou.org.ua/index>.
33. Ливч В. Відображення в бюджеті української бюджетної системи цілей сталого розвитку. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/UNDP-BSDGsReport-UA_v04.pdf.
34. Ливч В. Методологія комплексної оцінки бюджетування ЦСР в Україні. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/byudzhetuвання-tsiley-staloho-rozvytku-vklyuchaye-metodolohiyu-ta-zvit-iz-byudzhetuвання-tssr>.
35. Ломоносова Н., Боброва А. Коронавірус і соціальний захист: між реформою і кризою, 2020. URL: <https://cedos.org.ua/researches/koronavirus-i-sotsialnyizakhyst-mizh-reformoiu-i-kryzoiu>.
36. Міжнародний досвід реструктуризації державного боргу у вимірі України. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2022. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/mizhnarodnyy-dosvid-restrukturyzatsiyi-derzhavnoho-borhu-u-vymiri-ukrayiny>.
37. Міщенко Д. А., Міщенко Л. О. Удосконалення механізму управління бюджетними видатками в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 3. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1043>.
38. Насібова О. В. Фінансовий механізм соціального захисту як інструмент регулювання рівня життя населення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 48 – 54.
39. Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості в умовах воєнного стану в Україні (01.06.–15.07.2023 р.). URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-finansovoyi-stiykosti-v-umovakh-voynnoho-13>.
40. Павленко В. В. Боргова безпека України в умовах воєнного конфлікту. *Право і безпека*. 2023. № 3 (90). С. 154 – 186.
41. Панухник О., Федотова Я., Голич Н. Державний бюджет України-2023: особливості регулювання фінансово-економічних процесів в умовах повномасштабної війни. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2022. Вип. 2 (27). С. 63 – 71. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22povupv.pdf>.
42. Петик Л. О., Козачук О. В., Себестянович І. С. Управління державним боргом України: проблеми та напрями оптимізації. *Бізнес Інформ*. 2022. № 11. С. 183 – 189.
43. Піхняк Т., Слободян М., Мовчан В. Державний борг України та інших країн: порівняльний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. № 2. С. 39 – 43. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/88/90>.
44. Податковий кодекс України : від 02.12.2010 р. № 2755-VI / Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
45. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України: Закон України від 31.05.2022 р. № 2290-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2290-20#Text>.
46. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо особливостей формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад : Закон України від 26.11.2015 р. № 837-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837-19#Text>.
47. Про внесення змін до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 51 / Кабінет міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51-2021-%D0%BF#Text>.
48. Про Державний бюджет України на 2024 рік : Закон України від 09.11.2023 р. № 3460-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20#Text>.
49. Про Державний бюджет України на 2025 рік : Закон України від 19.11.2024 р. № 4059-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text>.
50. Про Державний бюджет України на 2026 рік : Закон України від 03.12.2025 р. № 4695-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4695-20#Text>.
51. Про внесення до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» : Закон

України від 10.06.2026 р. № 4908-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4908-20#n38>.

52. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>.

53. Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590-2021-п (редакція від 29.02.2024 № 211-2024-п). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-p#n9>.

54. Про порядок обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 р. № 378 / Кабінет міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/378-2015-%D0%BF#Text>.

55. Про Рахункову палату України: Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>.

56. Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року : Проект Закону України від 07.08.2018 р. № 9015 / Верховна Рада України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=332>.

57. Про Цілі сталого розвитку України на період 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

58. Про схвалення основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024 – 2026 роки : Постанова Кабінету міністрів України від 15.12.2023 р. № 1315 / Кабінет міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-2023-%D0%BF#Text>.

59. Про схвалення основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2025 – 2027 роки : Постанова Кабінету міністрів України від 28.06.2024 р. № 780 / Кабінет міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-osnovnykh-prohnoznykh-makropokaznykiv-ekonomichnoho-i-s780280624>.

60. Проць Н., Костенюк Т. Міжбюджетні відносини в системі бюджетного регулювання. *Economic journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*. 2023. Вип. 36. С. 57 – 65 [Електронний ресурс]. DOI : <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-04-57-65>.

61. Проць Н., Кравчук М. Видатки державного бюджету на національну оборону: проблеми та перспективи. *Світ фінансів*. 2021. № 4 (69). С. 78 – 87. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1478/1484>.

62. Романовська Ю. А., Смоляр Л. А. Аналіз державного боргу України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-106>.

63. Середньострокова стратегія управління державним боргом на 2021 – 2024 рр. URL : <https://mof.gov.ua/storage/files/Середньострокова%20СУДБ%202021-2024.pdf>.

64. Сочка К. Державний борг України: поточні реалії та проблеми. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2022. 1 (2). С. 172 – 183.

65. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навч. посіб. / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». Київ, 2017. 184 с.

66. Токарева К. О. Правове регулювання бюджетного процесу в мовах воєнного стану. *Право і безпека*. 2022. № 3 (86). С. 26 – 36.

67. Третяк К. В., Климаш Н. І., Роганова Г. О. Державний борг України: виклики та загрози для економіки. *Бізнес Інформ*. 2022. № 10. С. 152 – 161.

68. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Дорошенко О. О. Тенденції податкових надходжень від туристичної діяльності в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2024. Вип. 78. С. 188 – 193. URL : http://www.market-infr.od.ua/journals/2024/78_2024/37.pdf.

69. Фінансування Державного бюджету України з початку повномасштабної війни. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraines_state_budget_financing_since_the_beginning_of_the_full-scale_war-3435.

70. Череп А. В., Олейнікова Л. Г., Кішко Ю. П. Проблемні питання в бюджетній системі України. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9. № 1. С. 152 – 156. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-25>

71. Штефан Л. Б. Аналіз бюджетного дефіциту в Україні та його соціально-економічні наслідки. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1573>.

72. Kovalenko V., Sheludko S., Aranchyi V., Chumak V., Doroshenko O. Export of agricultural products as a determinant of currency security of Ukrainian economy. *Agricultural and Resource Economics*, 2024. Volume 10. Issue 3. Pp. 56 – 79. DOI : <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.03.03>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://rada.gov.ua>.
2. Сайт Державної податкової служби України. URL : <https://tax.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу. URL : <https://www.fiu.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua).
6. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму
протокол від 01 вересня 2026 року № 1

Додаток А

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни Денна форма здобуття освіти D2ФБССФР_бд_2025

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи		контрольна робота ³	екзамен	
		виконання домашніх завдань ¹	тестування ²			
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	2	2	2			6
Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави	2	2	2			6
Тема 3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	2	2	2			6
Тема 4. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	2	2	2			6
Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	2	2	2			6
Тема 6. Система доходів бюджету	2	2	2			6
Тема 7. Система видатків бюджету	2	2	2			6
Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	2	2	2			6
Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	2	2	2			6
Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління	2	2	2			6
Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	2	2	2			6
Підсумкова контрольна робота	-	-	-	14	-	14
Всього	22	22	22	14	-	80
Екзамен	-	-	-	-	20	20
Разом	22	22	22	14	20	100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи (розрахунково-практичні та підготовка глосарію), за кожен тему отримуючи максимум 2 бали;

² протягом семестру здобувачі вищої освіти проходять тестування на платформі Moodle в позааудиторний час, за кожен тему отримуючи максимум 2 бали;

³ наприкінці семестру передбачено написання однієї контрольної роботи (максимум 14 балів), яка містить 2 теоретичних питання та 2 практичних завдання.

Додаток Б

Шкала та критерії оцінювання Денна форма здобуття освіти D2ФБССФР_бд_2025 виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку вірного виконання без помилок та належного їх оформлення, що свідчить про наявність високого рівня знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи; високий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи; високий рівень оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та високий рівень володіння основними прийомами діагностики стану бюджетної системи, а також про високий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань
1	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку часткового виконання вправ або виконання вправ з методологічними помилками, що свідчить про базовий рівень знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, базовий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи, базовий рівень оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, а також про базовий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених виконаних вправ, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

виконання домашніх завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожен тему у випадку повного виконання завдання та належного його оформлення, що свідчить про наявність високого рівня знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи; високий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи; високий рівень оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та високий рівень володіння основними прийомами діагностики стану бюджетної системи, а також про високий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожен тему у випадку неповного виконання завдання, що свідчить про базовий рівень знань основні поняття, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, базовий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи та базовий рівень оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, а також про базовий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених виконаних вправ, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

тестування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 (0,2*10)	10 питань по 0,2 бали кожне - здобувач вищої освіти отримує за виконання тестів, що свідчить про наявність високого рівня знань з основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи та розуміння механізму функціонування бюджетної системи, а також про високий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. Отримані бали за виконані тести відображаються у журналі відповідно до правил заокруглення.

контрольна робота (2 теоретичних питання та 2 практичних завдання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання	
3	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про високий рівень знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та високий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи. а також про високий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
2	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про достатній рівень знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та достатній рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи, а також про достатній рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарного рівня знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та базовий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи, а також про базовий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Практичне завдання	
4	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації, що свідчить про наявність високого рівня знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи; високий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи; високий рівень оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та високий рівень володіння основними прийомами діагностики стану бюджетної системи, а також про високий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
3	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про наявність достатнього рівня знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи; достатній рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи; достатній рівень оволодіння методичним

	інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та достатній рівень володіння основними прийомами діагностики стану бюджетної системи, а також про достатній рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку часткового розв'язання задачі зі значними методологічними помилками, що свідчить про базовий рівень знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та базовий рівень оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, а також про базовий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності суттєвих помилок у розв'язуванні задачі, що свідчить про фрагментарний рівень знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та знання окремих елементів методичного інструментарію діагностики стану бюджетної системи.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

За досягнення у науковій та дослідницькій діяльності, пов'язаній із навчальною дисципліною Бюджетна система (участь і перемога в олімпіадах, підготовка наукових публікацій), здобувачу вищої освіти можуть бути нараховані заохочувальні бали понад основну шкалу оцінювання. Загальна кількість заохочувальних балів під час поточного контролю з навчальної дисципліни не може перевищувати 10 балів.

Перелік додаткових видів діяльності та кількість заохочувальних балів

Вид досягнення у науковій та дослідницькій діяльності	Максимальна кількість балів
Участь у I турі олімпіади з Бюджетної системи	5
Перемога у I турі олімпіади з Бюджетної системи	10
Наукова робота з підготовкою та опублікуванням тез доповіді на Всеукраїнську науково-практичну конференцію (без виступу)	5
Наукова робота з підготовкою та опублікуванням тез доповіді на Всеукраїнську науково-практичну конференцію (з презентацією результатів досліджень)	10
Наукова робота з підготовкою та опублікуванням тез доповіді на Міжнародну науково-практичну конференцію	10

Додаток В
Шкала та критерії оцінювання
екзамену

(2 теоретичних питання та 1 практичне завдання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання	
5	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про високий рівень знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та високий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи, а також про високий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
3 - 4	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про достатній рівень знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та достатній рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи, а також про достатній рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1 - 2	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарного рівня знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та базовий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи, а також про базовий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Практичне завдання	
10	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації, що свідчить про наявність високого рівня знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи; високий рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи; високий рівень оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та високий рівень володіння основними прийомами діагностики стану бюджетної системи, а також про високий рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
7 - 9	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про наявність достатнього рівня знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи; достатній рівень розуміння механізму функціонування бюджетної системи; достатній рівень оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи та достатній рівень володіння основними прийомами діагностики стану бюджетної системи, а також про достатній рівень здатності виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
4 - 6	здобувач вищої освіти отримує у випадку часткового розв'язання задачі зі значними методологічними помилками, що свідчить про базовий рівень знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та базовий рівень оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, а також про базовий рівень здатності виявляти навички

	самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1 - 3	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності суттєвих помилок у розв'язуванні задачі, що свідчить про фрагментарний рівень знань основних понять, що характеризують механізм функціонування бюджетної системи, та знання окремих елементів методичного інструментарію діагностики стану бюджетної системи.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.